

O B M

FOUNDATION COURSEWARE NEDERLANDS

**Robert den Broeder
Joost Kerkhofs**

OBM Foundation Courseware Nederlands

Colofon

Titel:	OBM Foundation Courseware - Nederlands
Auteurs:	Robert den Broeder, Joost Kerkhofs
Uitgever:	Van Haren Publishing, 's-Hertogenbosch
ISBN Hard copy:	978 94 018 0657 2
Druk:	Eerste druk, eerste oplage, april 2020
Lay-out en ontwerp:	Van Haren Publishing, 's-Hertogenbosch
Copyright:	© Van Haren Publishing, 2020

Voor verdere informatie over Van Haren Publishing, e-mail naar: info@vanharen.net.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel deze uitgave met veel zorg is samengesteld, aanvaarden auteur(s) noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

Over deze Courseware

Deze courseware is gemaakt door twee mensen uit het OBM-vakgebied. Het cursusmateriaal is het resultaat van uitgebreide literatuurstudies, gecombineerd met de eigen ervaringen en expertise van de auteurs.

Het materiaal is beoordeeld door gecertificeerde OBM practitioners en OBM Foundation Instructors, die ervaring hebben opgedaan met het gebruik van dit materiaal. We hebben ervoor gezorgd dat alle belangrijke onderdelen in deze training aan bod komen. Het materiaal is tot stand gekomen in samenwerking met ADRIBA, het Aubrey Daniels Research Institute for Behavioral Analysis. Voor meer informatie over ADRIBA gaat u naar: www.adriba.nl

Deze courseware is onderdeel van een geïntegreerd trainingsproduct voor de officiële, geaccrediteerde OBM Dynamics – OBM Foundation trainingen. Deelnemers aan een geaccrediteerde training ontvangen de volgende leermiddelen:

- deze courseware;
- boek: Organizational Behavior Management, een introductie;
- toegang tot de OBM Foundation module op het online leerplatform Knowingo.

Het doel van de courseware is de instructor en de deelnemers gedurende de trainingen maximaal te faciliteren en te ondersteunen. Het materiaal kent een modulaire opbouw en biedt volgens ons de meeste kans op succes, in het geval de deelnemer er voor kiest om het bijbehorende examen af te leggen.

Achterin het materiaal staat het overzicht van de geraadpleegde bronliteratuur. In deze courseware is tevens ruimte gelaten voor het maken van notities en het uitwerken van oefen- en leervragen.

Alhoewel de courseware compleet is, bestaat de mogelijkheid dat een Certified Instructor afwijkt van de structuur zoals aangegeven in de sheets. Dat is vanzelfsprekend prima. We vertrouwen daarin op de kennis, kunde en vaardigheden van de Certified Instructor. De deelnemer kan zelfstandig de dia's en het boek doorlezen en zich de onderwerpen eigen maken. Ons advies is om daarbij de volgorde in het materiaal aan te houden, zodat de examenvorbereiding optimaal is.

Deze courseware, het lesboek en de online leeromgeving Knowingo zijn de perfecte combinatie voor het leren en begrijpen van deze theorie. Met deze combinatie van producten kunt u zich optimaal voorbereiden op het wereldwijd erkende OBM Foundation examen bij APMG International.

– Van Haren Publishing

Andere uitgaven van Van Haren Publishing

Van Haren Publishing (VHP) is gespecialiseerd in uitgaven op gebied van Best Practices, methodes en standaarden in de volgende vier domeinen:

- IT en IT Management
- Architectuur (Enterprise en IT)
- Business Management en
- Project Management

Van Haren Publishing publiceert ook voor organisaties en bedrijven zoals: ASLBiSL Foundation, BRMI, CA, Centre Henri Tudor, Gaming Works, IACCM, IAOP, IFDC, Innovation Value Institute, IPMA-NL, ITSqc, NAF, KNVI, PMI-NL, PON, The Open Group, The SOX Institute.

Onderwerpen zijn (per domein):

IT and IT Management

ABC of ICT
ASL®
CATS
CM®
CMMI®
COBIT®
e-CF
ISO/IEC 20000
ISO/IEC 27001/27002
ISPL
IT4IT®
IT-CMF™
IT Service CMM
ITIL®
MOF
MSF
SABSA
SAF
SIAM™
TRIM
VeriSM™

Enterprise Architecture

ArchiMate®
GEA®
Novius Architectuur
Methode
TOGAF®

Business Management

BABOK® Guide
BiSL® and BiSL® Next
BRMBOK™
BTF
EFQM
eSCM
IACCM
ISA-95
ISO 9000/9001
OPBOK
SixSigma
SOX
SqEME®

Project Management

A4-Projectmanagement
DSDM/Atern
ICB / NCB
ISO 21500
MINCE®
M_o_R®
MSP®
P3O®
PMBOK® Guide
Praxis®
PRINCE2®

Voor de meest recente informatie over VHP uitgaven, bezoek onze website: www.vanharen.net.

Auteurs Over deze Courseware

Dank voor uw interesse in Organizational Behavior Management.

Organisaties zijn constant in beweging en aan het veranderen. Sommigen noemen dat 'organisatieverandering', anderen noemen dat 'transformatie' of 'transitie'. Welke rol of positie u ook heeft in uw organisatie, welke werkwijze, 'best practice' of managementfilosofie u ook hanteert, een ding is zeker: organisatieveranderingen gaan over mensen en over menselijk gedrag. De kans op succesvolle verandering hangt in hoge mate af van het vermogen en de bereidheid van mensen om zich anders te gaan gedragen. Dat betekent dat het voor u van belang is goed te begrijpen hoe u anderen kan helpen in hun ontwikkeling en groei. Zorg dat u hen in staat stelt die gewenste verandering zelf te realiseren.

Wij zijn er van overtuigd dat een wetenschappelijk gevalideerde benadering voor gedragsverandering uw kansen om een effectievere leider, manager, change agent, people manager, projectleider, SCRUM master, coach of mentor te worden aanzienlijk vergroot.

Deze Courseware is onderdeel van het lesmateriaal dat behoort bij de OBM Foundation Level Training. Het helpt u bij de voorbereidingen op het officiële OBM Foundation examen dat u kunt afnemen bij APMG International. Onze geïntegreerde leermiddelen (deze Courseware, het lesboek en het online leerplatform) zijn ontworpen om u maximaal te ondersteunen gedurende de reis naar certificering.

We hopen van harte dat u veel plezier beleeft aan deze training. Dat u nieuwe, krachtige inzichten opdoet en meer effectieve manieren ontdekt om uw mensen beter te laten presteren. Betere prestaties vragen vaak om ander gedrag!

We zijn heel benieuwd naar uw feedback, zodat we deze Courseware weer kunnen verbeteren waar nodig. Net als elk ander vakgebied is ook OBM altijd in ontwikkeling. We zijn op zoek naar nieuwe inzichten, nieuwe en verbeterde benaderingen voor gedragsvraagstukken. Het is een reis, een leerervaring die waarschijnlijk (en hopelijk) nooit zal eindigen.

Robert den Broeder,
Joost Kerkhofs

Vleuten,
Nederland
2020

Inhoudsopgave

	<i>--- Dia nummer</i>	<i>--- Paginanummer</i>
Reflection		7
Agenda		9
Introductie	(13)	16
Conditioneren	(32)	26
Het ABC-model	(45)	32
Antecedenten	(58)	39
Consequenties	(67)	43
Omgaan met ongepast of ongewenst gedrag	(96)	58
Prestatie-verbeterplan	(102)	61
Het OBM-protocol	(104)	62
Specificeren	(106)	63
Meten	(112)	66
ABC-analyse	(118)	69
Performance feedback	(120)	70
(Sub)doelen stellen	(129)	74
Reinforcement	(135)	77
Evaluatie, aanpassingen & conclusies	(155)	87
Oefenexamen OBM Foundation		90
Syllabus		97

zelfreflectie-leerschema

‘What you do not measure, you cannot control.’ – Tom Peters

Gebruik onderstaand schema om zelf in te schatten in hoeverre je het lesmateriaal kent en begrijpt. Om het examen te halen moet je kennis en begrip minstens op niveau 3 zijn. Wil je in staat zijn om deze theorie ook aan anderen uit te leggen, dan moet je mikken op niveau 4. Jouw kennisniveau en de mate waarin je de stof begrijpt en beheerst verloopt volgens een leercurve. Het is daarom belangrijk dat je bijhoudt waar je in je leercurve zit op alle onderdelen van de training. Eventuele lastige thema's of onderwerpen kun je direct aanwijzen en verbeteren. Gebaseerd op je score in het schema kan je voor jezelf je eigen voortgang inschatten.

<i>Mate van begrijpen</i>	<i>Voor aanvang van de training (Voorkennis)</i>	<i>Na de klassikale training</i>	<i>Na bestuderen van de courseware en lezen van het boek</i>	<i>Na afronden van de vrijwillige online training</i>	<i>Na afronden van de oefeningen en het oefenexamen</i>
<i>Level 4 Ik kan de inhoud aan anderen uitleggen.</i>					
<i>Level 3 Ik snap het en zit op het juiste niveau.</i>					<i>Klaar voor het examen!</i>
<i>Level 2 ik ben er bijna. Misschien nog wat lezen en oefenen</i>					
<i>Level 1 Ik ben aan het leren en probeer het te begrijpen.</i>					

Zelfreflectie-leerschema.

Teken je eigen leercurve!

Beschrijf hier welke probleemgebieden en lastige onderwerpen je voor jezelf hebt onderkend in de training en waar je nog wat aandacht aan wilt besteden. Dat kan geheel zelfstandig, maar ook samen met je instructor. Nadat je hier extra aandacht aan hebt besteed kan je voor jezelf bepalen of je het nu beter begrijpt en waar je nu precies op jouw leercurve zit.

Probleemanalyse

Probleemgebieden:

Onderwerpen:

Voor aanvang training

Na de klassikale training

Je hebt de courseware en het boek bestudeerd

Je hebt de ondersteunende online training afgerond

Je hebt de oefeningen en het oefenexamen afgerond

Agenda

Dag 1

- Introductie
- ABC-model
- ABC-analyse
- Antecedenten

Dag 2

- Consequenties
- Omgaan met ongewenst gedrag
- Reinforcement

Dag 3

- Het OBM Protocol
- Afronding
- Voorbereidingen treffen voor het examen
- Examen (60 minuten)

OBM Dynamics B.V. Organizational Behavior Management Foundation Level Training

WERKBOEK

Presentatie Versie 3.3.3

Datum: 23 april 2020

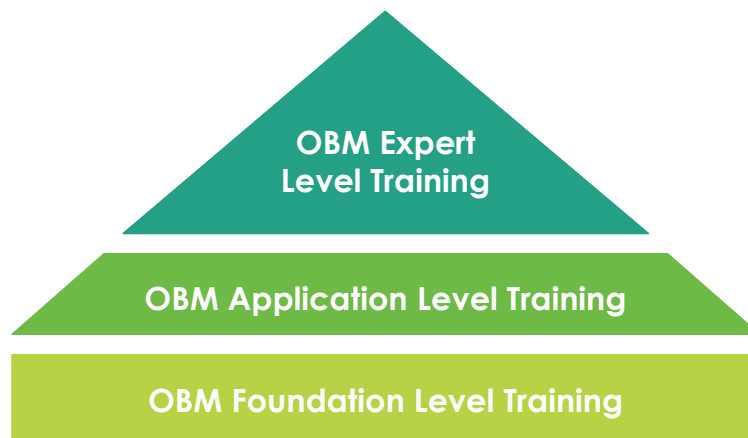
Algemene informatie

- Faciliteiten, roken, koffie, thee, etc.
- Dagindeling:
  - start
  - eind
  - pauzes
  - lunch
- Mobiele telefoons: indien mogelijk zet ze uit, of op 'stil'

Introductie

- Wie ben je?
- Wat voor werk doe je?
- Welke leidinggevende ervaring heb je?
- Heb je ervaring met verandertrajecten?
- Wat zijn jouw verwachtingen ten aanzien van deze training?

OBM Certificering

Examen

- 40 meerkeuzevragen
  - slechts één goed antwoord
  - tijd: 60 minuten
- Je slaagt als je 70% van de vragen, of meer, goed hebt beantwoord
  - 28/40 correct beantwoord

Na het behalen van het examen

- Alle deelnemers worden formeel op de hoogte gebracht van de examenuitslag door APMG International
- Geslaagden ontvangen een digitaal certificaat en een digitale badge

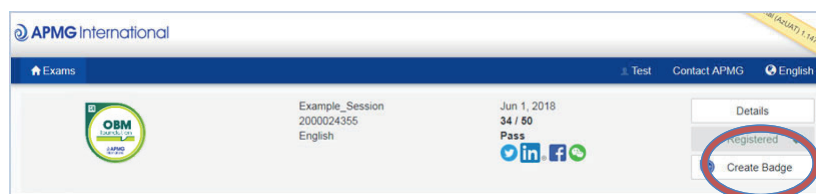
Haal je badge op en deel deze op de sociale media kanalen...

- Stel jouw netwerk op de hoogte van jouw nieuwe vaardigheden.
- Zorg voor een bijgewerkt CV

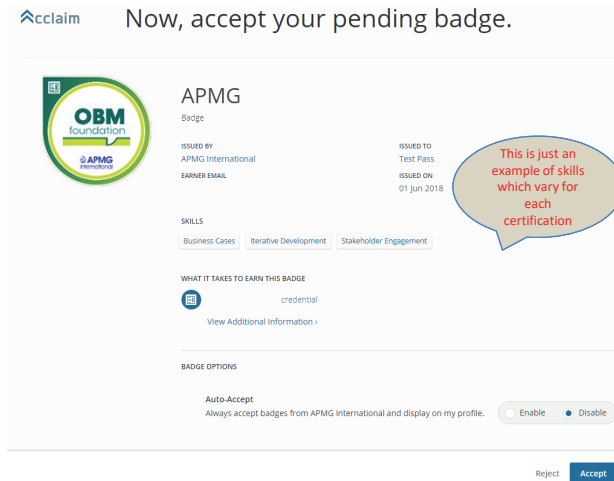
Deze badges zijn Open Standaard en kunnen worden gedeeld en online worden geverifieerd op een veilige manier. Ze bevatten gedetailleerde informatie over jouw certificering.

Log in op het Candidate Portal

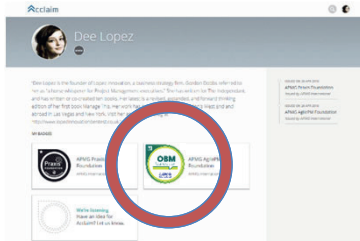
Klik op 'Create Badge'

Accepteer jouw digitale badge

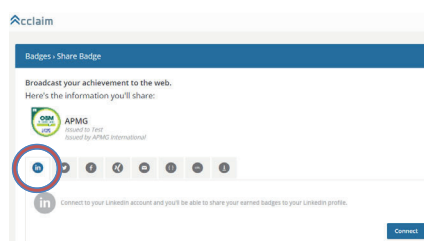

Deel met anderen!

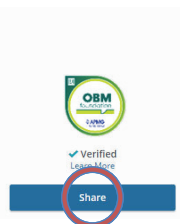
Selecteer badge

Selecteer social media platform

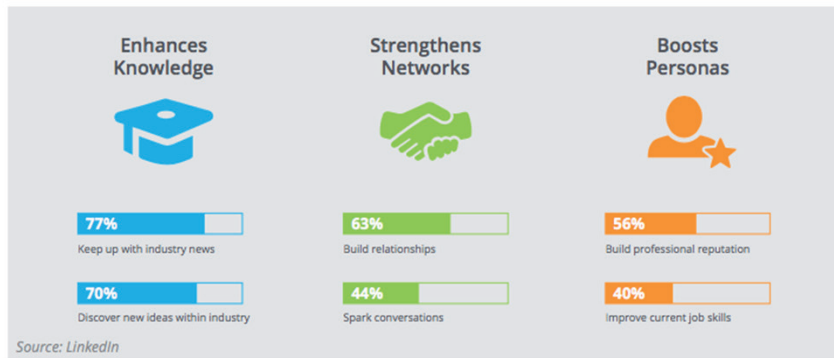
Klik Share

Waarom delen mensen badges?

A study by LinkedIn found three reasons why employees share professional content:

INTRODUCTIE

OBM

VERGELEKEN MET ANDERE BENADERINGEN

Introductie, overzicht

- Organisatieverandering
- OBM & ABA

Organisatieverandering, een complex onderwerp

- Wat is organisatieverandering?
  - Wat is veranderen, hoe moet je veranderen (welke benadering kies je),
  - Populaire modellen / theorieën:
    - change model, Kotter
    - spiral dynamics, Beck & Cowan
    - 7 eigenschappen van effectief leiderschap, Covey
    - de 5 frustraties van teamwork, Lencioni
    - best practices, frameworks (ITIL®, BiSL, Lean, Six Sigma, ...)
    - ...
- Iedereen heeft zijn eigen voorkeur
  - vele modellen beschikbaar en er komen steeds nieuwe modellen bij

Veelgebruikte benadering voor verandering...

- Doelen stellen
- Mensen prikkelen
  - doel: **bewustzijn, mentaliteitsverandering**
- *Niet halen gestelde doelen:*
  - **negatieve managementaandacht / leiders**
- Veranderproces stopt → meer en nieuwe prikkels
  - maar nu: *'longer, louder and meaner'* (Daniels, 2016, page 21)
- **Oefening:** Wat verwacht je van een dergelijke benadering van verandering en waarom?

Notities

OBM & ABA

- **Gedragsanalyse:** experimenteel onderzoek naar en van variabelen die het gedrag van levende organismen beïnvloeden
- **Toegepaste Gedragsanalyse (Applied Behavior Analysis):** een systematische aanpak, ontwikkeld met als doel om gedrag te analyseren en te veranderen op een ethisch verantwoorde en meetbare manier
  - interventie: vooral op feiten en meetgegevens gebaseerd
- **OBM** is *toegepaste gedragsanalyse* in organisaties

Prestaties, overzicht

- Prestaties & Resultaten
- Classificaties van gedrag
- Gedrag
- Geen-gedrag (WAAS)
- Respondent gedrag
- Operant gedrag